

Síðsøga

Óli Jacobsen

5. partur

VALDIMAR TÓMASSON: SKIPARI SUM TANNLÆKNI

Í hesum seinasta parti á hesum sinni greiðir Valdimar eisini frá, tá ið tey í húsinum blivu adventistar. Men fyrst verður farið aftur í smiðjuna

Tað var ikki so lætt at vaska sær við hús, tá tað komu einir fimm ella seks skitnir menn heim úr smiðjuni. Tá var ofta runnið niðan fyri at verða fyrstur, tí tað var bara eitt vask, og tað var í køkinum. Tað var eisini ein vatnbeholdari, sum tað kallaðist, í komfýrinum. So tað var ein øgilig trokan í køkinum. Mamma royndi at geva okkum nakað av flógvum vatni. Men tað endaði ofta við, at teir yngstu endaðu úti undir lækjuni uttanfyri.

Høvdið og hárið vóru skitnast, so høvdapúturnar vóru ikki altíð so hvítar. Men tað bleiv nógv svomið. Smiðjan stóð á Bakkanum, og haðani var stutt til sjós. Tað mundi verða fáir dagar, har ikki varð lopið á sjógv, men undir kríggjum bleiv oljan eitt vandamál. Tað var tungolja, sum krússararnir og destroyarnir brúktu. Tað sjónina, sum eg - ella vit - sóu, sær man bara í biografi ella í sjónvarpi nú á døgum.

Oljudálking, sum eingin tók sær tykni av

Ofta tá ið ein hevði verið í Gøtu og keypt fisk og kom niðan aftur á Gøtueiði, og tað sást út á Skálafjørðin, kundu 6-8 destroyarar koma inn eftir. Tað byrjaði við, at ein sá teir suðuri í fjørðinum. Kavbátagørn vórðu sett millum Strendur og Toftir. Tá máttu teir sik sakka, tí gørnini umskaraðu hvørt annað. Var hann sunnan í ættini, komu teir inn ímóti Skipanesi, og so vendu teir. Teir sigldu so hart, at teir lögdu á liðina. Tangabáturin, sum teir skuldu fáa olju frá lá á raka kirkjuna á Skála.

Tað skuldi gerast skjótt av. So tað lögdu fyra skip á hvørja síðu av tangabátinum. Allir átta fingur olju í senn, so tá ið ein var fullur, vóru allir fullir. Tað var ofta, at tað, sum var eftir í slangunum, fór á sjógv, so tað bleiv ein øgilig dálking og fjórán var full av olju. Tað varð sum at ganga í einum stórum flugufangara. Ofta stóðu skógvarnir fastir í fjørðinum, so tá var ikki lætt at svimja. Eisini kom eisini ofta olja á kroppin og einki var at reinsa við uttan margarin, og tað var skamtáð. Tað fekst ein lítill moli frá mammu, so var farið at gníggja fyri at fáa oljuna av.

Jákup Hendrik Isaksen, skiparin, sum trekti tenn

Eg havi hugleitt um hetta seinna, tá ið eg lesi bløðini. Tá ið okkurt skip hevur verið óheppið at missa nakrar litrar av dieselolju á sjógv, verður roynt at finna syndaran, og tað verður ikki lukkuligt fyri hann. Undir kríggjum gjørdi ongin vrøvl. Roykurin og oljan var so nógv, at fjøllini luktaðu.

Tann einasta, sum eg visti var glað fyri oljuna, var mamma. Vit hentaðu altíð reka til at brenna, og tað var ofta nógv olja á rekaviðinum, so hann logaði væl.

Tað gekk long tíð, áðrenn øll tungoljan fór úr fjørðinum. Bátar vóru ofta illa staddir av destroyarum, tí aldan var stór frá teimum, og hon var hættislig fyri sildabátar og torvbátar.

Tað var ofta, at ein brendi seg illa. Eg minnst, at eg fór út at svara á mær. Tað var sólskin úti, og tá ið eg fór inn aftur, var ofta skýmlikt í smiðjuni. Tá tók eg um eitt reyðgløðandi jarn. Roykurin stóð úr lógvanum. Á gólvinum stóð ein spann við spiki og grindalýsi. Pápi rendi hondina niður í spannina. Tað hevði verið betri at koyrt hondina í kalt vatn við teirri vitan vit hava í dag.

Tað var altíð farið úr smiðjuni, um farast skuldi onkustaðni. Var farið í biograf hjá eingilskmonnum var farið benleiðis úr smiðjuni. Vit vaskaðu hendurnar og turkaði eitt sindur av andlitinum. Vit sóðu, tá ið "Poppy" ella

Modellskip hjá Valdimar av "William Martin", ein góður kundi hjá smiðjuni hjá pápa Valdimar

"Juvel", sum sigldu við ljósbílætabilinum, kom inn um Saltnes. Teir koyrdu bilin upp á Skipanesi, so var farið til gongu út til Søldarfjarðar.

"Tannlækkin" í Søldarfirði

Eg var onkuntíð ringur av tannapínu. Tá orkaði eg ikki at arbeiða. Tað var langt at fara út í Heiðarnar, nú eitur tað Runavík, til Einar Djurhuus, sum var lækni har í eitt mannaminni. Tá ið heilt illa stóð til var farið við báti. Tá bleiv heitt á Petur í Ystahúsi, systkinabarnið. Hann hevði maskinbát.

Tá ið eg hevði tannapínu, fór eg út til Søldarfjarðar til Jacob Hendrik Isaksen, sum var abbi Eiler Jacobsen. Hann hevði eitt komplett sett av tongum frá tí, at hann førði skip. Hann átti sjálvur sluppina, sum æt "Margreta".

Hann segði, at tað var ring støða at koma í umborð, tá ið menn fingur tannapínu. Tá kláraðu teir ikki at standa við snøri. Teir høvdu bara segl, so tað var ikki bara at siga tað at fara inn til lækna ella tannlækni. Tað kundi taka eina heila viku, so hann søkti um at fáa greiðir at taka tenn við. Hann fekk tengur men ikki doyving.

Eg minnst ein dagin eg fór beint úr smiðjuni út at taka eina tonn. Tá ið eg gangi upp trappurnar og skal lata upp, kemur Rasmus út, rópanði og grátandi og haldandi um munnin. Blóðspræturin stóð út í millum fingrarnar.

Eg spyrji Rasmus, hvat feilar. Hann segði, at Jákup Hendrik hevði roynt at taka ein jaksl, men hann brotnaði, so hann fekk ikki tonnina út. Hann fór grátandi niðan í Klova.

Men so fari eg inn, men ikki var tað hugaligt. Tað gekk tó betri hjá mær. Jákup Hendrik tók tonnina, og eg skuldi bara skola munnin í flógvum vatni.

Bar illa til at myrkaleggja.

Av tí at tað var so nógv rok av flúgvum undir kríggjum stoypti pápi eitt hálvtað á smiðjuni at verja fyri kúlum, tí flúgvvarnir skutu øgiligt. So var tað myrkaleggingin, sum bleiv ein trupulleiki. Man fekk illa myrkalegt smiðjuna. Roykurin fór upp ígjøgnum takið. Har var eingin skorsteinur, so glæman sást eisini upp í gjøgnum takið.

Tað vóru um fýrati ella fimti skip og bátar, sum vit smíðaðu til. Vit umvældu nakrar bilar, sum tann hjá Petur Weihe,